

Інна Лаухіна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Ольга Побережник,
викладач,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, Умань

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ОГЛЯД ВИНИКНЕННЯ ВСЕСВІТНЬОЇ МЕРЕЖІ ТА ЇЇ КОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР

Ключові слова: електронне письмо, комунікативне середовище, електронне спілкування, засоби масової комунікації.

Сутність проблеми, стан її дослідження. Сьогодні Інтернет є невід'ємною частиною суспільного життя, однією з питомих складових розвитку цивілізації. Його специфіка полягає у тому, що наразі це не лише значний інформаційний ресурс, але й важливе соціальне явище. Виникнення Інтернету у кінці 80-х рр. ХХ ст. як ще одного комунікативного каналу передачі інформації, а у ХХІ ст. – як засобу масової комунікації призвело до появи не лише глобальної інформаційної сфери, але й особливих віртуальних товариств, блогів, мережевої культури та мови. Електронний дискурс розглядається як мова, яка використовується для спілкування у кіберпросторі, тобто на інтернет-сайтах, де люди взаємодіють і формують соціальні стосунки. Електронний дискурс має інтерактивний характер, відбувається у реальному часі та реалізується у писемній формі.

«Спілкування» відбувається за допомогою стандартної клавіатури. Мова Інтернету ґрунтується на творчій типології, тому багато традиційних правил граматики або стилістики часто порушуються. Листи чи короткі повідомлення відрізняються від традиційно прийнятих настільки, що необхідність їх лінгвістичного вивчення видається очевидною. Тому це питання стало об'єктом наукового інтересу французьких дослідників А. Дежона, І. П'єрозака; британських та американських авторів Д.Кристала, П. О'Коннера, С. Міллера, Д. Енджелла; російських вчених П. Кондратова, А. Аврамова, Л.Капанадзе; українських лінгвістів В. Михайлова, Л. Халецької.

Методологія, методи та дослідницькі інструменти. Використано методи критичного аналізу теоретичних досліджень з даної проблеми, систематизація та узагальнення розглянутого матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Вже понад двадцять років (починаючи з 1995 року) Інтернет існує у сучасному вигляді. Проте це не означає, що 1995 р. можна вважати датою його народження. Робота щодо вивчення можливості з'єднання декількох комп'ютерів з метою злиття їх баз даних була розпочата американським ученим Дж. Ліклайдером ще у 1962 році, який теоретично довів, що така можливість існує. З 1962 року за фінансової підтримки вищих військових чинів США почалася робота декількох дослідницьких груп, що займалися практичною перевіркою теоретичних припущень, висловлених Дж. Ліклайдером. Робота цих дослідних груп була успішною і у 1970 році у США з'явилася можливість створення локальних мереж. Спочатку ці мережі використовувалися винятково Пентагоном для потреб армії та отримували субсидії з державного бюджету. До 1980-их років кількість локальних мереж на території США значно зросла і хоча вони стали використовуватися вже не лише для оборонних потреб та все ще фінансувалися державою, а отже, перебували під її контролем [1, 107-120]. У 1985 році відбулося офіційне розділення локальних мереж на «військові» і «цивільні», а до 1995 року з'явилася технічна можливість з'єднати необмежену кількість локальних мереж в одну глобальну – тобто з'явився Інтернет, глобальна інформаційна мережа. У тому ж таки 1995 році був підготовлений та реалізований проект комерціалізації та приватизації мережі, було припинено її державне фінансування, що згодом надало Інтернету того значення, яке він має у сучасному світі [2, 15-34].

Як відомо, першим засобом спілкування у мережі була електронна пошта, а форуми і чати з'явилися пізніше, після її приватизації.

Зазначимо, що робочі групи з розробки інтернет-технологій були нечисленними колективами про діяльність яких спочатку знало лише вузьке коло людей, тому, очевидно, члени цих груп відчували себе щось на кшталт «касти втаємничених». Ймовірно, для скорочення витрат часу для набору

повідомлень на клавіатурі, вони вигадували різні скорочення, які дозволяли їм швидше надсилати повідомлення та отримувати на них відповідь. Це не лише дозволяло економити час, а й створювало відчуття «елітарності», володіння власною «мовою», недоступною для непрофесіоналів [3, 21-30].

Об'єктом обговорення були винятково комп'ютери і все, що з ними пов'язано, а взаєморозуміння полегшувалося тим, що всі учасники комунікації володіли приблизно однаковим обсягом інформації з тематики листування. Це стало поштовхом для скорочення і спрощення написання найбільш часто вживаних слів.

Згодом, коли відбулося розширення мереж та їх об'єднання, нові користувачі, долучаючись до мережної спільноти, зустрілися з уже сформованою серед «піонерів» Інтернету своєрідною «манерою спілкування». І тут важливим фактором була новизна – новачки переймали стиль спілкування, прийнятий у цьому середовищі. До того ж, авторитет людей, що стояли біля витоків комп'ютерних мереж, був незаперечним, тому всі мовні інновації, започатковані ними, легко засвоювалися менш досвідченими користувачами.

У 1995 році, коли проект став комерційним, Всесвітня мережа змінила свій характер. Із засобу передачі ділової інформації вона перетворилася для її акціонерів на засіб отримання прибутку, і, відповідно, для її пересічних користувачів – у засіб не лише ділового спілкування, але й розваги. Після того, як Інтернет завоював ринок у США, почався розвиток мереж за межами країни, що дало змогу їм, поширитись спочатку в країнах Західної Європи, а потім і в усьому світі, зокрема у Франції [4].

Провідна роль англійської мови в інтернет-комунікаціях є незаперечною, однак сьогодні франкомовна зона Всесвітньої мережі, як і англомовна, також являє собою розвинену і багаторівневу систему. Згідно з наявними даними, у 2000 році доступ до Інтернету мали 170 млн. англомовних і 13 млн. франкомовних користувачів. У червні 2012 року у Франції Інтернетом користувалися 52,2 млн. осіб, тобто 79,6 % усіх жителів Франції. Отже, 2012

року Всесвітньою мережею користувалися 200 млн. франкомовних користувачів з усього світу, а це 8,5 млн. Людей користувачами [6, 31-40].

Слід зазначити, що у Франції донедавна поширення інтернет-технологій значно стримувалося активною експлуатацією французької національної інформаційної мережі Minitel, за допомогою якої можна купляти товари, резервувати квитки, відстежувати курси акцій та ін. При цьому робота Minitel базується на телефонному зв'язку і не вимагає наявності персонального комп'ютера. Ця мережа була популярною у Франції (у 1999 році нараховувалося 25 млн. її користувачів при населенні 60 млн.), тому у країні почали активно використовувати Інтернет із запізненням порівняно з іншими країнами Західної Європи [5, 25-42].

Але, незважаючи на те що французьке суспільство не відчувало такої гострої необхідності підключення до Всесвітньої мережі, як інші країни, можна стверджувати, що Інтернет «здобув перемогу» над системою Minitel. Мабуть, цьому сприяли інтеграційні політичні процеси, що відбувалися в Європі в останнє десятиліття, відтак Minitel перейшов у формат Інтернету, ставши, по суті, одним із сайтів Всесвітнього павутиння.

Висновки та результати дослідження. Отже, франкомовне співтовариство підключилося до Інтернету у кінці 90-х рр. XIX ст. і знаходилося (і перебуває досі) під впливом тенденцій, сформованих її англомовними аналогами.

У результаті дослідження можна стверджувати, що мовне спілкування в Інтернеті та у чатах зокрема стає все більш масовим, у ньому бере участь усе більша кількість вікових та соціальних груп. Сьогодні між електронним спілкуванням і традиційними формами вербальної комунікації все частіше спостерігається взаємопроникнення та взаємодія. А відтак, електронний дискурс є тією емпіричною реалією, яка привертає увагу як українських, так і зарубіжних лінгвістів. Також перспективними для подальшого вивчення та аналізу є інші форми спілкування, що існують сьогодні в Інтернеті, але залишаються дискусійними у сучасній лінгвістиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Barré-De Miniac C. Savoir lire et écrire dans une société donnée. Revue française de linguistique appliquée. Volume VIII. Juin 2003. 107-120 p.
2. Besse J.-M. Phonologie, phonographie et morphographie à l'épreuve de la production écrite. Revue française de linguistique appliquée. Volume VIII. Juin 2003. 15-34 p.
3. Bilger M., Blanche-Benveniste C. Français parlé-oral spontané. Quelques réflexions. Revue française de linguistique appliquée. Volume IV. Décembre 1999. 21-30 p.
4. Blanche-Benveniste C. Approches de la langue parlée en français. Paris-Gap: Ophrys. 1997. 215 p.
5. Blanche-Benveniste C. De l'utilité du corpus linguistique. Revue française de linguistique appliquée. Volume V. Décembre 1996. 25-42 p.
6. Blasco-Dulbecco. Preuves à l'appui : les relations entre les données et l'analyse. Revue française de linguistique appliquée. Volume IV. Décembre 1999. 31-40 p.